

משרד החינוך

ירושלים, כ"ז תשרי תשע"ה

21/10/2014

06649135

"התכנית הלאומית ללמידה משמעותית"

תעודת הבגרות החדשה – מסלול הכניסה לאקדמיה

- לראשונה: החל מהשנה הבאה תתאפשר קבלה ללימודים אקדמיים על סמך תעודת הבגרות בלבד
- היעד: אחד מכל שלושה סטודנטים יתקבל לאקדמיה בלי פסיכומטרי

- הפורום המשותף למשרד החינוך, המל"ג, ראשי האוניברסיטאות והמכללות קבע מתווה קבלה חדש ללימודים אקדמיים ללא חובת היבחנות בבחינה הפסיכומטרית.
- מתווה הקבלה החדש לאקדמיה ותעודת הבגרות החדשה יוצרים רצף בין מערכת החינוך למערכת ההשכלה הגבוהה ותורמים להעמקת איכות ההוראה וחיזוק מעמדם של המורים.
- תעודת הבגרות החדשה תאפשר קבלה למגוון רחב של חוגים, בהם גם מסלולי הנדסה ומדעים. המטרה לעודד את התלמידים להעמיק במסלולים מוגברים באנגלית, מתמטיקה ומדעים.
- התכנית החדשה פותחת את שערי האקדמיה גם לתלמידים מהפריפריה החברתית שידם אינה משגת לשלם עבור הבחינה הפסיכומטרית.
- תעודת הבגרות החדשה תהייה מהימנה יותר - המסר של טוהר הבחינות יוצר אמון בתעודת הבגרות. בתי ספר שאינם מקפידים על טוהר הבחינות יידרשו לבצע את הבחינה מחוץ לכתלי המוסד החינוכי.

משרד החינוך מפרסם היום, ג', את מתווה הקבלה ללימודים אקדמיים על סמך תעודת הבגרות בלבד. מדובר במתווה חדש, אשר נקבע במסגרת הפורום המשותף למשרד החינוך, המועצה להשכלה גבוהה (מל"ג), ועד ראשי האוניברסיטאות (ור"ה) ועד ראשי המכללות (ור"מ) וועד ראשי המכללות הלא מתוקצבות (ול"מ). כזכור, הפורום החל בעבודתו בינואר 2014, במסגרת התכנית הלאומית "למידה משמעותית". מתווה הקבלה החדש הינו פרי עבודתם של אנשי המקצוע במשרד החינוך, מומחים מהאקדמיה, מנהלי בתי ספר, מורים, תלמידים והורים.

שר החינוך הרב שי פירון: "יצאנו לדרך ארוכה המתאימה את הלמידה למאה ה-21, התכנית החדשה מחזקת את המצוינות, את תהליכי הלמידה והמדידה בשנות התיכון ומהווה בשורה חברתית המרחיבה את מספרם של הבאים בשערי ההשכלה הגבוהה. יש הרואים בבחינה הפסיכומטרית כלי הלוקה בהטיה תרבותית. ההשקעה הכספית בלימודי

משרד החינוך

ההכנה והמבנה של חלקים מהבחינה עלולים להפלות בין תלמיד לתלמיד ולהפוך לחומה בצורה המונעת מתלמידים רבים לבוא בשערי האקדמיה. האקדמיה אינה רק מוסד ללימודים גבוהים. לימודים באקדמיה חשובים גם כדי לגבש את רוחו של הבוגר, לעצב את תרבותה של החברה וערכיה של המדינה. המבחן הפסיכומטרי היה רע הכרחי. אולם עתה – משיצאנו לדרך חדשה הגיע העת לשינוי המצב".

על פי מתווה הקבלה שהוסכם, בוגרי מערכת החינוך יוכלו להתקבל לאוניברסיטאות ולמכללות על סמך תעודת בגרות בלבד, כבר בשנת הלימודים הבאה, תשע"ו. הקבלה ללימודים אקדמיים ללא חובת היבחנות בבחינה הפסיכומטרית תתאפשר לכלל בוגרי מערכת החינוך, גם אלו, אשר סיימו לימודיהם טרם כניסתה לתוקף של התכנית הלאומית. מדובר במהלך הדרגתי שיצבור תאוצה עם כניסתה לתוקף (בעוד כשלוש שנים) של תעודת הבגרות החדשה. מדי שנה, בסמוך לפתיחת ההרשמה, המוסדות האקדמיים יפרסמו את רמת ההישגים הדרושה לקבלה ללימודים על סמך תעודת הבגרות בלבד.

מתווה הקבלה החדש לאקדמיה ותעודת הבגרות החדשה יוצרים רצף בין מערכת החינוך למערכת ההשכלה הגבוהה ותורמים להעמקת הלמידה, איכות ההוראה וחיזוק מעמדה של מערכת החינוך. מהלך זה הינו שלב נוסף בהטמעת "התכנית ללמידה המשמעותית" במערכת החינוך, עליה הכריז משרד החינוך בחודש ינואר תשע"ד. התכנית מדגישה תהליכי חשיבה, פיתוח כלים ביקורתיים, יצירתיות ומקוריות ומטרתה לקדם למידת חקר ולהכשיר את התלמיד להתמודד עם אתגרי המאה ה-21.

הפעימה הראשונה כללה שורה של שינויים במתכונת בחינות הבגרות, בהן: הערכה חלופית מגוונת כחלק מהבגרות - 30% מהציון הסופי לבגרות של התלמיד ייקבע באמצעות הערכה חלופית (עבודות חקר, מטלות ביצוע וכדומה). בחינות הבגרות יתקיימו בכיתות י"א וי"ב בלבד - במטרה לפנות זמן לביצוע עבודות החקר בתחומי הדעת השונים וליותר פעילות ערכית ותרומה לקהילה. חובת לימודי השכלה כללית כתנאי לזכאות לתעודת בגרות - מקצוע אותו בוחר בית הספר ללמד לצורך העשרה, כאשר הוא ייבחר מתוך התחומים: אומנויות, חברה, רוח ושפות.

פרופ' מנואל טרכטנברג, יו"ר ות"ת: "אני מברך ומחזק את ידו של שר החינוך הרב שי פירון על המהלך האמיץ, הנכון, המהותי, אשר יקצר את ההגעה להשכלה הגבוהה, ימנע אפליה של מגזרים מסוימים, ולאור כל אלה יחזק גם את ההשכלה הגבוהה. אין לפסיכומטרי ערך כשלעצמו מלבד היותו כלי סינון, מכאן שיש לברך על תכנית שמחזירה את המהימנות לבגרויות. זו תרומה מהותית למטרה המשותפת להעניק חינוך, ידע, והון אנושי משובחים לצעירי ישראל".

פרופ' חגית מסר ירון, סגן יו"ר מל"ג: "התהליך שהוביל והתניע שר החינוך ויו"ר מל"ג, הרב שי פירון הוא תהליך משתף, המכבד את האוטונומיה של מערכת ההשכלה הגבוהה, ומוסכם על כל השותפים הרלבנטיים. המל"ג שותפה לתכנית, מברכת עליה ומחויבת ליישומה, וברוח זו גם קיבלה החלטה להנחות את הועדות הבודקות תכניות אקדמיות חדשות ומלוות אותן עד להסמכתן, לעודד שימוש בתעודת בגרות איכותית כמסלול קבלה ללימודים".

משרד החינוך

פרופ' מנחם בן ששון, יו"ר ור"ה: "האוניברסיטאות מכירות בחלקן החשוב ברצף החינוך ומצפות להמשך שיתוף פעולה פורה עם משרד החינוך. הצעד שהוצג היום הוא הראשון מבין שורה של צעדים שמטרתם הסופית היא חיזוק מעמדה של תעודת הברגרות ובכך העצמת הלמידה בבית הספר, שתושג בין היתר ע"י ביטול חובת ההיבחנות בפסיכומטרי עבור קבלה לאוניברסיטאות. זאת במקביל לפעילות משרד החינוך להעלאת אמינות בחינות הברגרות. עד לסוף דצמבר תגדיר כל אוניברסיטה בנפרד את רמת ההישגים הדרושים לקבלה ודרישות ייעודיות לכל חוג וחוג".

פרופ' יונה חן, יו"ר ור"מ: "זוהי בשורה חברתית משמעותית, שתסיר מחסומים כלכליים ותרבותיים בפני צעירים רבים, שנדרשו עד כה להתמודד עם הבחינה הפסיכומטרית בתהליך הקבלה ללימודים אקדמיים. המכללות האקדמיות הציבוריות רואות חשיבות רבה במהלך הזה, שיאפשר ליותר צעירים שעברו בהצלחה רבה את בחינות הברגרות להתקבל ללימודים אקדמיים".

פרופ' דודי שוורץ, יו"ר ול"מ: "היוזמה שהוביל שר החינוך מהווה מהלך חברתי מהפכני בכך שיחסוך לצעירים בישראל שנה מחייהם של לימוד חסר תוחלת למבחן פסיכומטרי ויאפשר להם להשקיע את העלויות שהיו כרוכות בכך בלימודים האקדמיים עצמם. ביטול חובת הפסיכומטרי מבטלת איתה גם את אי שוויון שמבחן זה לקה בו בשל ההטיה התרבותית ההכלכלית שהשפיעה על תוצאותיו".

אורי רשטיק, יו"ר התאחדות הסטודנטים, אורי רשטיק: "מדובר בפריצת דרך משמעותית, בתהליך לביטול הפסיכומטרי שמהווה נטל כלכלי כבד ומחסום משמעותי בדרך להשכלה גבוהה. אני מאמין במשרד החינוך צועד בדרך הנכונה לקראת מערכת חינוך שיוויונית לצד השכלה גבוהה ואיכותית"

גל יוסף, יו"ר מועצת התלמידים: "אנו רואים את המהלך כחיובי בכך שהוא מעניק חשיבות רבה יותר לתעודת הברגרות, מוביל את החזון והמצב האידאלי בו למידה נעשית לשם למידה ולא לשם ציון או תעודה. הרעיון מאחורי השינוי מקדם את השוויון בין המתמודדים והתלמידים בכך שאין צורך להשקיע בקורסים יקרים או חודשים ולעתים שנים נוספות בלימודים לקראת השכלה גבוהה. בנוסף, אנו מאמינים כי התכנית לשמירה על טוהר הבחינות תלך יד ביד ותשפר את חשיבותן של הברגרות ואמינותן".

"למידה משמעותית – מסלול הכניסה לאקדמיה"

1. קבלה לאוניברסיטאות ולמכללות ללא חובת היבחנות בבחינה הפסיכומטרית

במסגרת הכשרת התלמיד למיומנויות המאה ה-21, משרד החינוך פועל לבניית אמון ושיתופי פעולה בין מערכת החינוך למוסדות האקדמיים, זאת במטרה לחזק את מעמדה החברתי והאקדמי של תעודת הברגרות וליצור רצף לימודי בין מערכת החינוך לבין האקדמיה.

- חיזוק מעמדה של תעודת הברגרות יתרום תרומה משמעותית גם לחיזוק מעמדם של המורים בבתי הספר. ההבנה כי תעודת בגרות איכותית תהווה מסלול כניסה לאקדמיה תעודד את המורים והתלמידים להגשמה עצמית, יצירתיות, מקוריות ושיפור איכות ההוראה.

משרד החינוך

- שיתוף הפעולה בין המוסדות האקדמיים למערכת החינוך יתרום לשיפור איכות ההוראה תוך מתן דגש על הקניית כלים וכישורים אקדמיים לתלמידים.
- היעד לשנים הקרובות: אחד מכל שלושה סטודנטים יתקבל ללימודים אקדמיים על סמך תעודת הבגרות בלבד (כ- 30% מהסטודנטים באוניברסיטאות וכ- 40% מהסטודנטים במכללות).
- תעודת הבגרות תאפשר קבלה גם למסלולי הנדסה ומדעים (בהתאם לרמת ההישגים). המטרה לעודד את התלמידים להעמיק במסלולים מוגברים באנגלית, מתמטיקה ומדעים.
- התכנית החדשה פותחת את שערי האקדמיה גם לתלמידים מהפריפריה החברתית שידם אינה משגת לשלם עבור הבחינה הפסיכומטרית וכן לעולים חדשים ובני מיעוטים שהמחקרים מצביעים על כך שהבחינה הפסיכומטרית מהווה עבורם מכשול.

תחום קבלה	תנאי סף לקבלה לאוניברסיטה	תנאי סף לקבלה למכללה
מדעי הרוח	5 יח"ל אנגלית 5 יח"ל במקצוע אחר ❖ בחלק מהחוגים אפשר 4 יח"ל באנגלית	4 יח"ל אנגלית 5 יח"ל במקצוע אחר
מדעי החברה	5 יח"ל אנגלית 5 יח"ל מתמטיקה ❖ בחלק מהחוגים אפשר 4 יח"ל במתמטיקה	4 יח"ל אנגלית 5 או 4 יח"ל מתמטיקה ❖ בחלק מהחוגים יידרשו 3 יח"ל במתמטיקה
מדעי הטבע	5 יח"ל אנגלית 5 יח"ל מתמטיקה 5 יח"ל במקצוע מדעי: פיסיקה/ כימיה/ ביולוגיה ❖ מקצוע המדע המורחב חייב להיות מותאם לחוג ❖ בחלק מהחוגים אפשר 4 יח"ל במתמטיקה	4 יח"ל אנגלית 5 או 4 יח"ל מתמטיקה 5 יח"ל במקצוע מדעי מוגבר (במקרה של אי עמידה בתנאי סף זה יידרש המועמד לקורס הכנה מותאם לחוג) ❖ בחלק מהחוגים אפשר 3 יח"ל במתמטיקה
הנדסה	5 יח"ל אנגלית 5 יח"ל מתמטיקה 5 יח"ל פיסיקה או כימיה ❖ רק בחלק מהחוגים תתאפשר קבלה על סמך תעודת הבגרות בלבד.	4 יח"ל אנגלית 5 או 4 יח"ל מתמטיקה ❖ יתכנו הבדלים בתחומי הנדסה שונים

תעודת הבגרות חייבת לעמוד בתנאי הסף (המפורטים בטבלה). רמת ההישגים הדרושה לקבלה, ודרישות ייעודיות בכל חוג יתפרסמו מדי שנה, לקראת עונת הקבלה באתרי האינטרנט של המוסדות.

משרד החינוך

2. חיזוק מהימנותה של תעודת הבגרות והגברת האכיפה על טוהר הבחינות

העמקת הלמידה הוגדרה כיעד מרכזי של ה"תכנית הלאומית ללמידה משמעותית", בה מודגשים חינוך לערכים, קידום חברה ערכית ומחויבות חברתית. במסגרת כך, משרד החינוך רואה חשיבות רבה בקידום תעודת הבגרות והגברת האכיפה על טוהר הבחינות. מדד טוהר הבחינות בוחן את מידת הצלחתו של בית הספר לחנך את תלמידיו להגינות, לאמינות, וליושר.

בהתאם לזאת, משרד החינוך יבצע במהלך השנה הקרובה, פיילוט רחב היקף של התכנית, שמטרתו הגברת האמון בבתי הספר והצוותים החינוכיים. המסר של שמירה על טוהר הבחינות יוצר אמון בתעודת הבגרות ומחזק את מעמדה. לעומת זאת, פגיעה בטוהר הבחינות מחבלת במהימנות הבחינה כמשקפת את ידיעותיו ויכולותיו של הנבחן וכן פוגעת באמון של המערכת האקדמית בבתי הספר התיכוניים בכלל ובציוני תעודת הבגרות בפרט.

במהלך הפיילוט, משרד החינוך יחלק את בתי הספר בארץ ל-3 קטגוריות על פי אחוזי המ חברות הפסולות במבחנים קודמים. הפיילוט ייצא לדרך במועד בחינות הבגרות הקרובות, חורף תשע"ה. המתווה לפיילוט הוחלט על ידי משרד החינוך, אנשי אקדמיה ונציגות של מנהלי בתי ספר.

מדובר במהלך הדרגתי שיוטמע בכלל מערכת החינוך בשנת הלימודים הבאה, בגרויות קיץ תשע"ו. משרד החינוך יפיץ חוזר מנכ"ל שיסדיר הנהלים וההנחיות בנושא.

- **בתי ספר ירוקים:** בתי ספר בהם אחוזי המ חברות הפסולות הוא קטן מ-1%. צבע ירוק מצביע על התנהלות תקינה – משרד החינוך יבחן אפשרות שבתו הספר שירצו בכך ואשר ימצאו ראויים, יוכלו לקבל אחריות ולמנות את צוות המורים בבית הספר להשגיח על בחינות הבגרות. הנושא ייבחן בפיילוט ויעשה תחת בקרה ופיקוח של הגורמים המקצועיים במשרד החינוך.
- **בתי ספר צהובים:** בתי ספר בהם אחוזי המ חברות הפסולות הוא 1.1% עד 3% - בבתי ספר אלו הבחינות יתנהלו באמצעים טכנולוגיים או באמצעות נאמנים חיצוניים שימנה משרד החינוך ואשר יהיו אחראיים על ארגון ותפעול הבחינה וחלוקתה לתלמידים.
- **בתי ספר אדומים:** בתי ספר בהם אחוזי המ חברות הפסולות הוא 3% ומעלה – בבתי ספר אלו בחינת הבגרות תתבצע במרכזי היבחנות מחוץ לכתלי בתי הספר. נציגי צוות בית הספר ילוו את התלמידים במרכזי ההיבחנות אך לא יוכלו להיכנס לכיתות בזמן הבחינה.

לפרטים נוספים: דוברות משרד החינוך: 025602710

ועד ראשי
המכללות
האקדמיות
הציבוריות

ודן

ועד ראשי
האוניברסיטאות

משרד החינוך